

Шаноўнае Спадарства!

Рады вітаць Вас на старонцы Згуртаваньня Беларусаў Вялікабрытаніі. Тут Вы зможаце адшукаць цікавую інфармацыю аб гісторыі й сёньняшнім дні арганізацыі, а таксама знайсці кантакты з беларусамі, якія пражываюць у Вялікабрытаніі.

Згуртаваньне Беларусаў Вялікабрытаніі – адна з найстарэйшых беларускіх арганізацыяў на эміграцыі. Створанае ў 1946 годзе, ЗБВБ мае багатыя традыцыі й гісторыю, якая служыць увасабленьнем салідарнасьці беларусаў замежжа й шчырага клопату пра лёс Бацькаўшчыны.

З часоў свайго заснаваньня арганізацыя арыентавалася на ідэалы 25 Сакавіка й бачыла Бацькаўшчыну незалежнай дэмакратычнай дзяржавай у сям’і вольных народаў.

60 год ЗБВБ

У 2006 годзе ЗБВБ сьвяткуе свае шасьцідзясятны ўгодкі. Згуртаваньне з гонарам азіраецца на мінулыя гады, поўныя самаадданае працы лідэраў і шараговых сяброў суполкі дзеля наладжваньня беларускага жыцьця ў Вялікабрытаніі, падтрымкі незалежніцкага дэмакратычнага руху на Бацькаўшчыне, пашырэння ведаў пра Беларусь у вольным свеце, разьвіцьця стасункаў зь іншымі беларускімі арганізацыямі на эміграцыі.

Углядаючыся ў мінулыя гады, мы ўшаноўваем прадстаўнікоў старэйшага пакаленьня эміграцыі й спадзяемся на перадачу багатых традыцыяў да маладзейшых суайчыннікаў.

Пачаткі арганізацыі

Беларускі асяродак, зь якога паўстала ЗБВБ, пачаў гуртавацца падчас Другое сусьветнае вайны ў Італіі. Там размяшчаўся II Польскі Вайсковы Корпус, які ўдзельнічаў у вайсковай кампаніі хаўруснікаў супраць фашысцкае Нямецчыны. У шэрагах Корпусу было шмат беларусаў, якія ўступалі ў Корпус каб пазьбегнуць высылкі ў сталінскі Савецкі Саюз. Зь цягам часу беларусы пазнавалі адзін аднаго й злучаліся ў асярокі, хоць гэта й было небясьпечна з прычыны вайсковае дысцыпліны. Адным з такіх асярокаў была група на чале з праф. Жук-Грышкевічам. Вялікую ролю ў гуртаваньні беларусаў з польскіх вайсковых аддзелаў адыгралі айцы Сіповіч і Гарошка, якія ў той час пражывалі ў Рыме. Іхная сядзіба сталася своеасаблівым цэнтрам беларускага жыцьця, гасьцінна прымала й інфармавала шмат якіх беларусаў.

У 1945 годзе Корпус пераехаў у Брытанію і быў у хуткім часе зьліквідаваны. Беларускія вайскоўцы, якія там служылі, ды й іншыя беларусы, былі параскіданыя па ўсёй Брытаніі. Вось жа паўстала неабходнасьць аб’яднацца ў арганізацыю. У верасьні 1945 г. ў Лёндане адбылася першая сустрэча прадстаўнікоў беларускіх асяродкаў, якія паставілі заснаваць суполку, якой плянавалася надаць імя Згуртаваньне Беларусаў Вялікабрытаніі. Крыху пазьней, са сьнежня 1946 г., пачалося выданьне часопіса “На Шляху”, які побач з

газэтай “На чужыне” стаўся важным чыннікам у гуртаваньні й інфармаваньні беларусаў у Вялікабрытаніі. Першы зьезд ЗБВБ адбыўся 16 сьнежня 1946 году. На зьездзе прысутнічалі 150 дэлегатаў з усяе краіны. Вось гэтую дату й можна лічыць днём заснаваньня Згуртаваньня Беларусаў Вялікабрытаніі. Першым Прэзыдэнтам ЗБВБ быў абраны праф. Жук-Грышкевіч.

Станаўленьне

Надалей колькасьць беларусаў, далучаных да арганізацыі, расла, як таксама пашыралася дзейнасьць суполкі. Самыя моцныя асяродкі выкрышталізаваліся ў Лёндане, Братфордзе й Манчэстэры, дзе арганізацыя мела беларускія дамы дзеля сустрэчаў і супольнае працы. Беларусы засноўвалі гаспадарчыя прадпрыемствы, школы, арганізоўвалі вечары паэзіі й супольнае адзначэньне сьвятаў. У Лёндане былі арганізаваныя лекцыі беларусаведы, а ў хуткім часе пачаў выдавацца ангельскамоўны часопіс “The Journal of Byelorussian Studies”. Гэтае выданьне сталася асабліва папулярным сярод замежных прыхільнікаў Беларусі й высылалася ў бібліятэкі ў шмат якіх краінах сьвету.

Ня ўсе беларусы, якія атабарыліся ў Брытаніі, засталіся аб’яднанымі ў адзінай арганізацыі. У 1948 годзе прыкладна палова сяброў ЗБВБ выйшла са складу суполкі й заснавала новую арганізацыю – Хрысьціянскае Аб’яднаньне Беларускіх Работнікаў у Вялікабрытаніі (Хабар). Падзел быў выкліканы як унутранай нязгодай, так і канфліктамі паміж Абрамчыкам і Аўстроўскім за лідэрства ў беларускім нацыянальным руху. Праўда, далейшы ўплыў Хабару на беларускае жыцьцё ў Вялікабрытаніі заставаўся абмежаваным, а зь цягам часу дзьве арганізацыі згладзілі супярэчнасьці й перайшлі да супрацоўніцтва.

Далейшая дзейнасьць

У 1954 годзе пры падтрымцы ЗБВБ было заснаванае Ангельска-Беларускае Таварыства (Anglo-Byelorussian Society), якое ставіла на мэце пашырэнне стасункаў паміж беларусамі й брытанцамі й карысталася значнай арганізацыйнай ды фінансавай падтрымкай ЗБВБ. У шэрагах Таварыства былі шмат якіх вядомых брытанцаў, якіх цікавіліся Беларуссю й прызнаваліся да беларускае справы. Іншымі суполкамі, якія шчыльна супрацоўнічалі з ЗБВБ, былі Згуртаваньне Беларускіх Камбатантаў, Беларускае Акадэмічнае Аб’яднаньне, Саюз Журналістаў.

Адным з галоўных кірункаў дзейнасьці ЗБВБ была прэзэнтацыя незалежніцкіх і дэмакратычных памкненьняў беларусаў ды інфармаваньне заходняга грамадзтва пра цяжкую сытуацыю на Бацькаўшчыне. Так, ЗБВБ рэгулярна ўдзельнічала ў т.зв. “Маршы паняволеных народаў”, які арганізоўваўся штогод і зьбіраў дэлегацыі прадстаўнікоў нацыянальных суполак з краінаў, прыгнечаных савецкай імперыяй.

Сёньняшні дзень

На сёньня Згуртаваньне Беларусаў Вялікабрытаніі перажывае пэрыяд зьмены пакаленьняў, калі на зьмену старое пасьяваеннае эміграцыйнае прыходзяць

прадстаўнікі новае эміграцыйнае хвалі. Беларусы, якія належаць да новае беларускае эміграцыі, прыязджаюць у Вялікабрытанію дзеля навучання, працы альбо хаваючыся ад палітычнага ўціску на Бацькаўшчыне.

Дзейнасць арганізацыі канцэнтруецца ў Лёндане вакол Беларускага дома на Пэнн Роад. Да абавязковых штогадовых мерапрыемстваў належаць святкаваньне 25 Сакавіка, угодкі Слуцкага збройнага чыну ў кастрычніку/лістападзе ды рэгулярны штогадовы Зъезд згуртаваньня.

Адной з важных галінаў дзейнасці арганізацыі была й застаецца падтрымка беларускага нацыянальнага руху на Бацькаўшчыне. Сярод праектаў, фінансава падтрыманых Згуртаваньнем, вылучаецца факсымільнае выданьне газэты Наша Ніва.